

OPERAVERKSTAN PRESENTERAR LITE STOLT

PIERRETTE

& JACQUOT

EN SAXOPERETT

inspirationsmaterial

TEXT Lars Fembro

FOTO Malin Arnesson, Werner Nystrand, Alice Stridh

ILLUSTRATIONER Magnus Bergström, Lars Fembro, Nina Fransson

GRAFISK FORM Lars Fembro, Pia Lindgren

OPERAVERKSTAN Maria Sundqvist, David Johansson, Lars Fembro, Carolina Lindau, Magnus Hultman

Operaverkstan presenterar lite stolt

PIERRETTE & JAQUOT – en saxoperett

Pierrette & Jacquot är en klassisk komisk operett med missförstånd och förvecklingar av Jaques Offenbach – operettens fader. Operetten skrevs och uruppfördes 1876 och utspelar sig i en akt.

Allvar och skämt

Operaverkstan är Malmö Operas avdelning för barn- och ungdomar och spelar sedan 2002 för små barn, stora barn och vuxna barn. Att laborera och att ta fram nya verk är en hjärtesak för Operaverkstan, men även att undersöka och återupptäcka styrkan i de gamla mästarnas verk.

Våren 2014 kommer det att spritta av Offenbachs medryckande musik på Operaverkstan. Han tog avstamp i satiren och drev hejdlöst med både konst och politik. Han drev med hög och låg, med gammal och ung – och inte minst de stora operorna som spelades i Paris. Skrattar bäst som skrattar åt sig själv, som vi brukar säga på Operaverkstan. Kanske kan man inte skämta, om man inte samtidigt kan vara allvarlig? Och kanske kan man inte vara allvarlig, om man inte samtidigt kan skämta?

Varför just Pierrette & Jacquot?

Den här operetten är sällan spelad, och ligger inte på standardrepertoaren. Anledningen att Operaverkstans konstnärliga ledare Maria Sundqvist ändå valde just den här operetten är flera. Dels så passar den in i Operaverkstans palett av föreställningar på temat skämt och allvar. Dels ingår den väl i den konstnärliga linjen att undersöka klassiska verk och vad som är så bra med dem. Det som slutligen lockade Maria var tematiken med ungdomar på flykt. I originalversionen från 1876 handlar den om två unga savojarde, personer från den numer franska regionen Savoien, som flyr till Paris i orostider, och tas om hand av en herre vid namn Durand. Möjligheten att göra denna handling angelägen för vår tid var uppenbar, och i samråd med regissören enades man om förlägga handlingen till en stad som påminner om Malmö något år efter andra världskriget.

Varför en operett?

Operett är en form av musikteater, främst utvecklad ur opéra comique i populär stil med sång och talad dialog, ofta med dansscener och stort anlagda finaler. Den hade sin storhetstid på 1870- och 1880-talen och med en andra våg i början av 1900-talet. Efter andra världskriget kom musikalen i stället att dominera den lättare musikteatern.

Operetten uppstod som musikteaterform i Paris i mitten av 1800-talet och innehöll burlesker, parodier och satirer. Den klassiska operetten i flera akter kännetecknades av parodier på klassisk mytologi, satir över samtida politik och operaparodier till en medryckande rytmisk musik.

Operetten bär likheter med både opera och musikal och gränserna mellan genrerna är ganska flytande. Operetten har ofta kortare speltid och är vanligtvis lättare och av en mer underhållande karaktär, och anses därför av många vara mindre ”seriös” än opera. I en operett förekommer oftast talad dialog i librettot, och de musikaliska inslagen blir mer ”nummer” som fogas samman av dialogen, istället för att vara genomkomponerad. Recitativ, ”talsång”, som är musikaliskt ackompanjerad förekommer inte så ofta.

Både opera och operett är musikteater där man sjunger mest i stället för att tala, och är en akustisk konstform, d v s man använder normalt inte mikrofon. Musiken har ett egenvärde och används inte bara för att kommentera handlingen. Musikteater är bra på att beskriva känslor, eftersom musiken hela tiden fungerar som undertext. Musiken till en operett skrivs av en kompositör. Texten kallas libretto och skrivs av en librettist.

OM MALMÖ OPERA

Malmö Opera är det tredje största operahuset i Sverige, och ägs av Region Skåne (90%) och Malmö Stad (10%). Under ett spelår presenteras ett femtontal uppsättningar, på stora scenen, på turné och på Operaverkstan. Vi spelar musikteater i hela dess bredd; opera, operett och musikal. Dessutom anordnas konserter, föreläsningar, middagar och andra evenemang. Malmö Opera hette fram till 1993 Malmö Stadsteater, och har sedan starten 1944 haft mer än hundra olika operettproduktioner på repertoaren. Många har haft Offenbach som upphovsman. *Sköna Helena* har t.ex. spelats i många olika uppsättningar. Här intill finns några bilder från några av uppsättningarna.

Det konstnärliga teamet och sångarna

När Operaverkstan/Malmö Opera ska göra en ny uppsättning anlitas ett konstnärligt team. I detta team ingår normalt regissör, scenograf, kostymdesigner, ljusdesigner och ljuddesigner. Via auditions anlitas sedan sångarna och skådespelarna. Sångarnas olika röster används för olika rolltyper. Den romantiska hjälten och hjältninnan har ofta det högsta, ljusaste röstläget: tenor för mansrösten och sopran för kvinnorrösten. Mer handlingskraftiga karaktärer har gärna en lägre, mörkare röst: baryton för män och mezzosopran för kvinnor. Den djupaste mansrösten, bas, får ofta föreställa mäktiga personer eller skurkar. Motsvarande kvinnorröst, alt, används t ex för gamla visa kvinnor, spåkvinnor och liknande. I dagens utbildning av operasångare lägger man stor vikt vid agerandet på scenen, inte bara rent musikaliskt.

Sköna Helena av Offenbach med Ulla Sallert, Malmö Stadsteater 1948

Andra yrkesgrupper

Inom Malmö Opera finns många med stor hantverks- och yrkesskicklighet. I dekorverkstaden arbetar snickare, smeder, målare, tapetserare och specialeffektsmakare med att tillverka kulisserna. I kostymateljén är det skräddare och färgare som tillverkar kostymerna. Det finns många fler yrken som behövs för att allt ska fungera; regiassistenter,

Périochole av Offenbach, 1960 på Malmö Stadsteater

Pariserliv av Offenbach med bl a Natalie Hernborg, 2008 på Malmö Opera

sufflöror, repetitörer, rekvisitörer, maskörer, ljus tekniker, koreografer, inspicienter, producenter, ekonomer, städare, ljudtekniker, podieinspicienter, orkesterchef, notbibliotekarier, dramaturger, marknadsförare, biljettförsäljare, kormästare och många fler. På Malmö Opera arbetar ca 250 fast anställda, men många är frilansare, så på ett år har ca 800 personer lön från teatern.

Barn och musikteater

Ibland tror vuxna att barn inte tycker om eller kan förstå opera eller operett. Sångens och musikens uppgift är att visa känslor som inte kommer fram med enbart ord. Barnen lyssnar på musiken, ser vad som händer på scenen och bryr sig mindre om texten. Och förstår ofta exakt, såväl intellektuellt som känslomässigt. Men sanningen är att barn inte bryr sig om sorten, eller konventionerna. Barn tar enkelt till sig operett och musikdramatik, därför att det går att förstå en handling eller ett budskap med musikens och dramatikens medel – man behöver egentligen inte begripa det intellektuellt eller språkligt. Men då måste det vara bra förstås!

Pierrette

PERSONERNA

Pierrette och **Jacquot** är två unga älskande, ca 20 år, som kommit som flyktingar från Brodermark. De döljer sitt riktiga ursprung, Krankrike, för herr Durand, som tog hand om dem vid ankomsten.

Herr Durand är en man i 50-årsåldern, tredje generationen invandrare. Ogift. Han arbetar på *Byrån för utlänningsförvaltning*. Han utsågs till hjälte och fick medalj i samband med en olyckshändelse några år tidigare. Han är mycket korrekt, och håller hårt på lag och ordning.

Fru Månsson är herr Durands granne, ca 40 år, som är änka efter en mycket äldre man. Hon längtar efter kärlek och ser herr Durand som ett lämpligt parti. Hon ömmar för några invandrade familjer och frågar om Durand kan hjälpa till.

Jacquot

HANDLINGEN

Pierrette och Jacquot, två ungdomar flyr över havet och får hjälp i grannlandet av herr Durand. Durand läser i sin dagbok och berättar om hur han fick medalj när han räddade livet på en kvinna. Han är en respektabel medborgare som arbetar på *Byrån för utlänningsförvaltning*. Durand träffar sin granne, änkefru Månsson. Hon förefaller förälskad i Durand och undrar varför inte Durand är gift, De blir ovänner om Durands rigida hållning vid hantering av flyktingärenden.

Pierrette och Jacquot uppvaktar Durand på hans födelsedag med en nationalromantisk prydnadshest, en sk granehest. De träffar fru Månsson för första gången. Durand bjuder in dem till sin födelsedagsfest, eftersom han vill fira något som rör två hjärtan. Pierrette och Jacquot funderar på vad Durand menar, och intygar sin kärlek för varandra. De har inte sagt hela sanningen om sitt ursprung för Durand, eftersom de var och är rädda för att bli utvisade. De bestämmer sig för att visa hur väl de passar in i det nya landet, och planerar att sjunga en folkvisa och klä sig i folkdräkt.

Pierrette försöker berätta för Durand att hon älskar Jacquot och vill gifta sig med honom. Durand missförstår det hela och tror att hon vill gifta sig med honom. Förvirringen ökar när han samtidigt pratar med fru Månsson i telefon. Fru Månsson tror att Durand vill gifta sig med henne. Alla fyra drömmer sig bort, och tänker på hur de ska önska sina hjärtans kärlek en god natt. Festen förbereds och Durand och fru Månsson hjälps åt att duka.

Pierrette och Jacquot dyker upp i folkdräkter. Durand bjuder till bords och Pierrette och Jacquot underhåller med en folkvisa. Durand berättar att han tänker gifta sig – med Pierrette! Pierrette och Jacquot kollapsar i fru Månssons armar. Durand hör att någon håller på att drunkna i kanalen och rusar ut i hopp om att kunna göra själ för sitt rykte som hjälte. Fru Månsson blir rosenrasande. Hon förstår att Pierrette och Jacquot har lurat Durand, och anklagar Pierrette för att hon försöker fånga Durand framför näsan på fru Månsson. När hon förstår att Pierrette inte har några sådana avsikter vänds hennes vrede istället mot herr Durand.

Jacquot förvisar sig om att Pierrette inte tänker gifta sig med Durand, och ungdomarna bestämmer sig för att ge sig iväg. De skriver ett avskedsbrev till Durand, som kommer in helt genomblöt. Han är mycket upprörd för att de lurat honom, och tänker kasta ut dem. Fru Månsson påminner honom om hans egen medalj som han fick på felaktiga grunder, eftersom hon har läst hans dagbok. Han erkänner och låter ungdomarna stanna. Han friar till fru Månsson, som tackar ja! Herr Durand berättar att den han räddade var en hund.

Herr Durand

Fru Månsson

MUSIKEN

Originalversionen innehåller endast 18 minuter musik. Därför beslutade Jonas Forssell som ansvarar för den musikaliska bearbetningen att komplettera med en del annan musik. Dels valde han några partier ur en tidig operett av Jaques Offenbach, *Ba-Ta-Clan* 1855. Dessutom önskade regissören Dan Turdén att få in inslag av tidstypisk musik. Valet föll på den tyska vokalgruppen *Comedian Harmonists*.

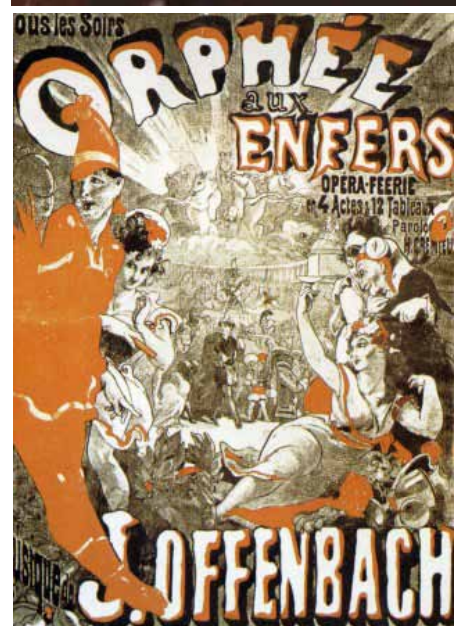
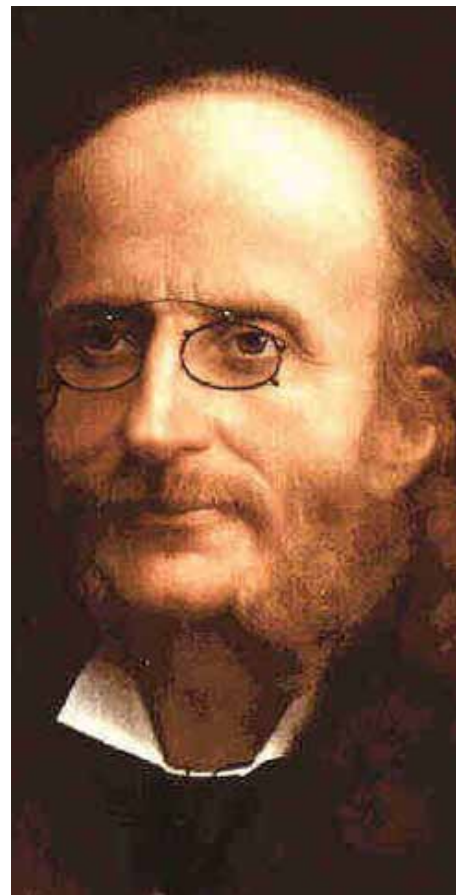
Jaques Offenbach (1819–1880)

Föddes som Jakob Levy Ebers i Köln och son till en kantor i en synagoga. Hans pappa lärde honom tidigt att spela cello, och vid fjorton års ålder flyttade han till Paris för att studera vid musik-konservatoriet där. Han trivdes inte med akademiska studier utan lämnade skolan efter bara ett år och försörjde sig sedan som cellist och dirigent. 1844 gifte han sig med Hermine d'Alcain, ett äktenskap som varade livet ut och tillsammans fick de fem barn.

Han började tidigt komponera musik, men hade svårt att få sina verk uppförda. 1855 startade han därför en egen teater, Bouffes-Parisiens, där han utvecklade sin egen form av musikteater. Här spelades komiska verk, och Offenbach inte bara tonsatte verken, utan dirigerade också den blygsamma orkestern. Det blev omedelbar succé, och formen som byggde på den komiska operatraditionen och till viss del på medeltida gycklarspel och samtida samhällssatir vann mark långt utanför de parisiska gatorna. Operetten var skapad!

1858 producerade han sin första fullängdsoperett *Orfeus i underjorden* och med den blev han ett respekterat och erkänt namn. 1864 skrev han *Sköna Helena*, 1866 *Pariserliv* och 1868 *Perichole* och med dessa verk blev han även internationellt erkänd, och hans verk framfördes i Wien, London och på många andra ställen i Europa. Med blandningen av glad, sprittande musik med sköna refränger, humor (ofta med sexuella anspelningar) och satir mot de styrande var succén total. Offenbach blev fransk medborgare och utsågs till Riddare i den Franska Hederslegionen. Därigenom förknippades han med Napoleon III och när denne störtades i samband med fransk-preussiska kriget 1870, tvingades Offenbach med sin familj att fly till Spanien.

Läget i Paris stabiliserade sig och han kunde återvända, men var inte längre lika framgångsrik. Hans produktioner var mycket kostsamma, så det hela slutade i finansiell katastrof. Istället sökte han sig utomlands, till USA, England och många turnéer till Wien, som övertog ryktet som operettens huvudstad. Han arbetade länge med att skriva sin enda opera; *Hoffmanns äventyr*, men hann aldrig se den färdig. Offenbach dog 61 år gammal av hjärtinfarkt, framkallad av akut gikt. Han ligger begravd på kyrkogården i Montmartre i Paris.

Comedian harmonists

– var en tysk vokalgrupp som var mycket populär runt om i hela Europa åren 1928–1934. Gruppen bestod av fem sångare och en pianist, och man arbetade mycket med att arrangera musiken så att sångstämmorna låg nära varandra. Det skapade ett sound där melodin kunde växla från den ena till den andre på ett mycket finurligt och sömlöst sätt. Repertoaren utgjordes både av folksånger, klassiska verk och för tiden lustiga populära schlaggers. Tre

av medlemmarna hade judiskt ursprung, och när nazisterna kom till makten 1933 blev situationen besvärlig för gruppen och till slut förbjöds de att uppträda. Den 25 mars 1934 gav de en avskedskonsert och avreste sedan till USA. Efter en rad konserter i Amerika splittrades gruppen och de icke-judiska medlemmarna återvände till Tyskland. Trots att alla medlemmarna överlevde kriget återförenades aldrig gruppen. 1997 gjordes en tysk spelfilm om Comedian Harmonists, som senare låg till grund för en musikal. Sångarna i denna musikal har fortsatt som grupp under namnet Berlin Comedian Harmonists och har återskapat mycket av repertoaren och soundet från den ursprungliga gruppen. De är mycket populära i dagens Tyskland. Även Max Raabe har flera sånger på sin repertoar.

Varför en saxofonorkester?

I år är det 200 år sedan saxofonens uppfinnare Adolphe Sax föddes i Dinant i Belgien. Adolphe Sax var son till en instrumentmakare och blev själv en duktig uppfinnare av många instrument. I ett försök att förbättra klarinetten och för att försöka efterlikna den mänskliga rösten, kom saxofonen till 1842. 1846 fick han patent på sin uppfinning, och saxofonen (i sju olika varianter) blev snabbt populär inom främst militärmusiken. 1857 blev han lärare i saxofon vid Pariskonserveratoriet. Sax var en stor innovatör och uppfann även andra blåsinstrument som saxhorn, saxotromba och saxtuba. Andra tillverkare började konkurrera, vilket ledde till ett antal patentbråk som kostade både pengar och kraft. Han blev bankrutt två gånger, levde i yttersta misär under sina sista år och dog i Paris 1894, 80 år gammal.

Saxofonen

Saxofonen räknas som ett träblåsinstrument trots att den till övervägande delen är gjord av metall. Detta eftersom munstycket är av samma typ som hos klarinetten, som ju är ett träblåsinstrument. De flesta modeller av saxofonen har den karakteristiska svängen i mynningen, men de allra minsta är vanligtvis raka. Systemet med klaffar har tvårflöjten som förebild. Namnet saxofon härstammar givetvis från Adolphes efternamn och det grekiska ordet för ljud eller ton; *phone*.

Saxofonkvartetten

Saxofonen uppfanns alltså för att skapa ett instrument som skulle både kunna spela mjukt som en violin, men också starkt som en trumpet. Saxofonkvartetten är träblåsarnas svar på en stråckkvartett med en sopran, alt, tenor och barytonsaxofon. Läger man dessutom till slagverk så har man en ensemble med store uttrycksmöjligheter och som kan låta som en hel orkester.

Musiken i den här föreställningen utgörs av många stilarter från olika epoker; det bjuds på foxtrot, wienervals, marsch och folkmusik, och eftersom just saxofonen används flitigt i dessa genrer, så känns det naturligt att ta utgångspunkt i detta format.

DE MEDVERKANDE

SÅNGARE

Natalie Hernborg Pierrette

Natalie är sopran, jobbar som frilansande operasångerska och skådespelare. Utbildad i Göteborg på Operaprogrammet vid Högskolan för Scen och Musik. Natalie har arbetat på många operahus i främst Sverige och på Malmö Opera har hon medverkat i *La Sonnambula*, *Pariserliv*, *Karmelitsystrarna* och *La traviata*.

www.nataliehernborg.com

Leif Aruhn Solén Jacquot

Leif är tenor, utbildad vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, samt Oberlin College i USA. Han har i mer än tio års tid varit en efterfrågad opera- och konsertsångare med ett särskilt fokus på barockmusik. Hans karriär har fört honom till över 30 länder i fem världsdelar. Men vi har även sett honom i *Karlsson på taket* på Malmö Opera, där han spelade Lillebror.

www.aruhn-solen.com

Johan Hallsten Durand

Johan är baryton från Östersund och utbildad vid Kungliga Musikhögskolan. Han har arbetat på många operahus runt om i Sverige. Senast Marcello i NorrlandsOperans hyllade uppsättning av *Bohème*.

Miriam Treichl fru Månsson

Miriam är sopran, utbildad på Kungliga Musikhögskolan och Operahögskolan i Stockholm. Hon har gjort roller vid många av landets operascener. I Malmö har hon tidigare medverkat i *Dead Man Walking*, *Karmelitsystrarna* och *Hemligheter*.

www.braathenmanagement.com/artister/miriam-treichl

ORKESTER

Charlotte H Andersson sopransaxofon

Stefan Baur altsaxofon

Anders Banke tenorsaxofon

Maret Petersen barytonsaxofon

Anna-Karin Henrell slagverk

Ola Denward tenorsaxofon – alternerande

Jeanette Balland tenorsaxofon/altsaxofon – alternerande

Charlotte, Jeanette och Maret är medlemmar i Copenhagen Saxophone Quartet. CSQ är en av Danmarks mest uppmärksammade ensembler inom klassisk kammarmusik. Gruppen bildades 1998 och har sedan dess turnerat över hela Europa och även i USA. Förutom klassisk musik, främst från barocken, spelar man även mycket nutida musik. Anders anses som en av Danmarks bästa saxofonister, och spelar i många olika band, som Mold, Spring, Anderskov Accident och Copenhagen Art Ensemble. Stefan kommer också från Danmark, är frilansande musiker, som främst spelar med Trio Zoom som spelar klassisk repertoar i uppdaterad form. Ola Denward och Anna-Karin Henrell har tidigare medverkat i flera av Operaverkstans produktioner, båda i *Variété* och *Flygande Trumman*, Ola även i *Troll i kulisserna* och *P.S. Jag kommer snart hem!*

DET KONSTNÄRLIGA TEAMET

Dan Turdén regi

Dan Turdén är utbildad skådespelare på Teaterhögskolan i Stockholm 2004–2008. Efter studierna arbetade han på Stockholms Stadsteater. År 2006 grundade Turdén det fria teaterkompaniet *Kamraterna* för vilket han är ordförande och framför allt varit regissör. Sedan 2011 spelar *Kamraterna* opera på Årsta Teater. Hösten 2012 började Turdén sin mastersutbildning i operaregi på Operahögskolan i Stockholm, och med *Pierrette & Jacquot* gör han sitt examensarbete. Turdén har som första svensk tagit sig till finalen av Ring Award, en internationell tävling i operaregi som avgörs i Graz, Österrike i maj 2014. Av 196 tävlande från 39 länder valdes 3 finalister.

Nina Fransson scenografi och kostym

Nina Fransson examinerades från Dramatiska Institutets scenografiutbildning 2008. Malmöpubliken har tidigare sett hennes scenografier och kostymer i Stadsteaterns uppsättningar: *Zlatans leende*, *Massakerguden*, *Medealand* och scenografin till *Måsen*. Andra teatrar hon har arbetat på är bl.a Dramaten, Riksteatern, Regionteatern Blekinge Kronoberg, Uppsala Stadsteater och Kings Head Theatre i London. På Malmö Opera skapade hon scenografi och kostym till turnéversionen av *Tosca* hösten 2012, *Sommarnattens leende* och *La traviata* 2013.

Ilkka Häikö ljusdesign

Ilkka Häikö är född i Kemi i norra Finland på årets mörkaste dag. Han utbildade sig i ljusdesign och ljusteknik 1996 och har sedan dess jobbat med ljus och teater. På Teater Sagohuset i Lund har han haft många olika roller; ljus, ljud, scenografi m.m. Han har jobbat bl a med Varietéteatern Barbés, Teater InSite, Obanteatern, Inkonst och KB. På Operaverkstan gjorde Ilkka ljusdesign till *PS. Jag kommer snart hem!* 2012. Han är grundare i Red Eye Syndicate som är ett nätverk för ideellt arbetande kreatörer i Malmö. Dessutom spelar han gitarr i det patafysiska instrumentalbandet Salma Gandhi och oipunkbandet Retard Riot.

www.ilkkahaikio.com

Scenografin är utformad som en gammal radioapparat.

Förebilden var kanske den här gamla rariteten som återfinns i Malmö Operas gömmor?

EN SCEN UR OPERETTEN

Durand

Jag måste förbereda något extra till middagen. Idag har vi något mer att fira än min födelsedag.

Pierrette

Vadå?

Durand

Jag känner det på mig. Något som rör två hjärtan...

Fru Månsson

Då ska jag också gå... för att förbereda mig...

(Durand och fru Månsson drar sig mot utgången. Fastnar i varandra.)

Durand (till fru Månsson)

Nu måste jag gå och inhandla middagen. Ni får bekanta er med varandra så länge. (avsides) Kanske händer någon olycka! (till alla) Adjö adjö. (ut)

Pierrette

Vad menade han med det där?

Jacuot

Vet inte...

Pierrette

Vad är det? Tänk om han redan förstår och vill lyckönska oss.

Jacuot

Skulle inte tro det. Såg du inte hur misstänksam han blev av att se oss tillsammans. Åh, jag kan inte ha det så här längre. Smussla med att vi är ett par. Ljug om var jag kommer ifrån.

Pierrette

Inte jag heller!

Jacuot

Vad händer när han förstår att vi ljugit hela tiden?

Pierrette

Han kommer känna sig utnyttjad... Men vad skulle vi ha gjort?

Jacuot

Inte vet jag! Han kanske fattar ändå och får oss utvisade? Han jobbar på Byrån för utlänningsförvaltning. Om han får veta att vi kommer från Krankland kommer han följa lagen och skicka ut oss. Var tar vi vägen då? Och inga pengar har vi heller.

Pierrette

Sluta nu! Vi är inte där ännu. Kom ihåg: tvivla inte!

FÖRSLAG PÅ ÖVNINGAR

Olika sätt att gå

Hela gruppen börjar gå kors och tvärs i rummet, utan att röra vid varandra. Barnen uppmanas att utnyttja hela rummet, utan att prata och utan att upprepa några mönster.

- Gå med olika hastighet:
Ge instruktionerna: 0=stopp, 1=långsamt, slow motion, 2=normalt, 3=snabbt, växla mellan de olika och kolla så att barnen hänger med.
- Gå med olika känslor: ledsen, arg, kär, trött, glad...
- Gå ledd av olika kroppsdelar: Barnen går som om ett rep sitter fast i deras näsa och någon drar i repet. Sätt fast repet i en annan kroppsdel, t.ex. knäet, magen, ryggen, axeln etc.
- Gå med olika hållning: barnen går med stora steg och armarna utsträckta, små steg och händerna utmed kroppen, axlarna uppdragna till öronen, huvudet på sned etc.

Bygga staty

Barnen arbetar två och två. En är skulptör, den andra är lerklump. Skulptören formar lerklumpen så att den motsvarar skulptörens idé. Skulptören får inte prata eller visa vad han/hon menar. Skulptören får bara visa sitt ansiktsuttryck för lerklumpen när han/hon är klar med statyn. Lerklumpen imiterar ansiktsuttrycket så bra som möjligt.

- Staty av någon som är kär. När alla paren är klara står alla statyerna kvar, och skulptörerna går runt som på vernissage. Paren byter inbördes. Prova fler känslor; arg, rädd, ledsen...
- Diskutera ordet kroppsspråk och dess innebörd.

Olika sätt att få kontakt

Alla barnen går runt i rummet.

- Barnen hälsar på alla som han/hon möter med sitt eget namn och ett handslag.
- Barnen ger den han/hon möter en kram
- Barnen ger den han/hon möter en lätt örfil/lavett

Nästa gång D möter någon väljer D om han/hon vill hälsa med en handskakning, en kram eller en lätt lavett.

Röstuppvärmning

Barnen står i ring.

- Plocka äpplen – sträck ut kroppen i sidan
- Åka slalom – lätt, medel, svår, puckelpist
- Vakuum – andas in genom näsan, andas ut på tonlöst s respektive z, släpp hakan, låt lungorna suga in luften
- Suga/tugga på godis – tugga tuggummi eller ät choklad på ett mmmm
- Hundvalpen – gny lite, valpen får mat, mamma hund vill också ha mat, hundvalpen ledsen
- Bastuban – andas in genom näsan, blås upp kinderna och andas ut genom ett litet runt hål på en baston
- Det viskande a:et – andas in genom näsan, andas ut

Skapa rollen

Alla barnen delas in i fyra grupper. Varje grupp tilldelas en av rollerna i operetten.

Berätta tyst för barnen vilken rollfigur de är, samt ge några egenskaper och en mening, alternativt dela ut skriftligt.

Gångsätt

Barnen går runt i rummet. Alla experimenterar för sig själv med ett karaktäristiskt gångsätt för sin rollfigur. Efter ca en minut går barnen tillbaka till sina grupper för att visa sina gångsätt för varandra. Alla grupperna bestämmer sedan tillsammans hur rollfigurerna ska gå. Hela gruppen lär sig detta gångsätt.

Typisk gest

Därefter gör alla barnen samma sak med en typisk gest. Alla prövar först enskilt och sedan kommer grupperna överens och alla i gruppen lär sig den gemensamma typiska gestalten. Hjälpt gärna till med exempel.

Kroppspose (staty)

Gruppen får i uppgift att göra en staty av rollfiguren som visar hur rollfiguren ser sig själv. Statyerna kan med fördel fotograferas.

Repetition

Alla barnen övar på att gå och stå (som statyn) och på den typiska gestalten.

Använda meningar (repliker) i tal

Alla barnen säger meningarna som de blivit tilldelade. Alla går runt. Varje gång man träffar på en "dubbelgångare" så prövar man att säga meningarna med ett nytt ansiktsuttryck.

Presentation

Grupperna visar upp sina resultat för varandra, och man kan föra en diskussion gemensamt om de olika rollkaraktärerna.

Att mötas

Barnen delas in i två rader med ansiktet mot varandra på två sidor av ett rum. Raderna av barnen går mot varandra och när de korsar varandra mitt på golvet ska de hälsa på den närmaste de möter med olika känslor genom att endast säga "Hej". Upprepa så länge det är kul.

Förslag: Arg, Blyg, Förbannad, Bär på en rolig hemlighet, Kissnödig, Ledsen, Stressad, Vansinnig, Kär etc.

Musikens betydelse för musikdramatiken

Dela in barnen i grupper om fyra i varje grupp. Utse i varje grupp en dirigent, en regissör samt Pierrette och Jacquot. Texten från scenen ovan ska läsas till olika musikbakgrunder.

Dirigenten – ger impulser till skådespelarna när de ska läsa sina meningar.

Regissören – lyssnar på den första versionen och ger sedan instruktioner till skådespelarna hur de ska läsa sin text, känslor, uttryck, hastighet.

Pierrette och Jacquot läser sina repliker när dirigenten ger impuls och enligt regissörens anvisningar.

Använd sedan i tur och ordning musiken från som bakgrund till uppläsningen. Byt uppgifter om ni vill.

Hur påverkas vi och uppläsningen av de olika musikstilarna?

Förslag på musik:

Offenbach, Barcarolle ur Hoffmanns äventyr

Offenbach, Can-can ur Orpheus i Underjorden

Comedian Harmonists, Ein freund, ein gute freund

BARN PÅ FLYKT

I prologen till *Pierrette & Jacquot* har de båda ungdomarna flytt till landet i pjäsen några år innan den utspelar sig. Med dagens vokabulär kan man se dem som ensamkommande flyktingbarn. Enligt FN:s definition är ensamkommande barn eller ungdomar, personer under 18 år som söker asyl i ett land utan att ha föräldrar eller andra vårdnadshavare tillgängliga i mottagarlandet.

I alla tider har man i orostider försökt att skydda barnen. Synen på hur barn bäst kan skyddas från krig har förändrats. Under första delen av 1900-talet skickades de till platser som inte berördes av kriget. Barnen skulle få en så normal tillvaro som möjligt. Men separation från föräldrar har stor inverkan på barn.

Under andra världskriget kom många barn till Sverige. Från Finland kom ca 80 000 barn, allt från spädbarn på några månader till barn i fjortonårsåldern. Från Europa kom främst judiska barn. Från november 1938 till krigsutbrottet genomfördes s k "Kindertransporter", då ca 500 barn anlände. 1943 flydde många danska judar över sundet. Och vid krigsslutet anlände de vita bussarna med ca 20 000 judar.

I våra dagar kommer mellan 3 500 och 4 000 barn och ungdomar till Sverige per år. De flesta är pojkar 13–17 år som kommer främst från Irak, Somalia, Afghanistan och Eritrea. Och det pågående inbördeskriget i Syrien medför många flyktingar, både barn och vuxna.

Idag anser man att familjer så långt som möjligt skall hållas ihop under krigstillstånd. Vuxna har förstått vikten av att tala med barn om deras upplevelser och rädslor. Att döda, misshandla och våldta barn och kvinnor har blivit strategier i krig där olika grupper försöker dominera och utplåna varandra. Byar, sjukhus, skolor och vattendrag bombas för att förhindra de civilas möjlighet till överlevnad. Barn blir skottavlor och värvas som barnsoldater av väpnade trupper.

Bland det värsta ett barn kan råka ut för i en krigssituation är att skiljas från sin familj eller att föräldrar skadas eller dör. Förutom alla traumatiska minnen löper ett barn utan föräldrar större risk att bli utnyttjade, utsatta för övergrepp eller bli tvångsrekryterade som barnsoldater till militärstyrkor. Flickor är särskilt utsatta i krigstider, de löper bl a mycket stor risk att bli sexuellt utnyttjade. Det är inte ovanligt att trupper som passerar byar våldtar flickor och kvinnor eller kidnappar dem och håller dem som sexslavar.

Medvetenheten om de risker som flickor kan utsättas för i krig gör att många föräldrar förbjuder sina döttrar att röra sig fritt på gatan eller att ens lämna hemmet. Detta ger flickorna ett visst skydd men hindrar dem även från att gå i skolan och utbilda sig, vilket får konsekvenser för deras livssituation även efter kriget.

Källa: Unicef, Statens Militärhistoriska Museum och Migrationsverket

Boktips:

Annika Thor: En ö i havet, en bokserie (4 böcker) om den judiska flickan Stephanie som kommer till Sverige som flyktingbarn i en Kindertransport

Elisabeth Åsbrink: Och i Wienervald står träden ännu kvar

Länktips:

På Youtube finns många både längre och kortare dokumentärer om förflyttningen av judiska barn under andra världskriget. Sök på Kindertransport. www.youtube.com/

Unicef har gjort en film om barn på flykt som heter Mellanlandet som finns på Youtube: www.youtube.com/watch?v=EKEF1N1U6tk-

Finska krigsbarn har en egen organisation med massor av länkar och tips. www.finskakrigsbarn.se

UR har gjort en serie om ensamkommande flyktingbarn av idag: www.ur.se/Produkter/164572-Ensamkommande-flyktingbarn-Ali-och-Amin?q=ensamkommande+flyktingbarn

I projektet Hej Sverige förmedlar Friends i samarbete med UNHCR ensamkommande flyktingbarns erfarenheter. Kampanjen vänder sig främst till åk 8, men det finns mycket att hämta även för yngre barn. www.hejsverige.nu

På Expos hemsida finns förklaringar på olika begrepp www.skola.expo.se

Lyssna på oss! En rapport om barns upplevelser som asylsökande i Sverige 2007. unicef-porthos-production.s3.amazonaws.com/lyssna-pa-oss-2007.pdf

Boken Till Sverige - asylsökande barn vittnar om Dublinförordningens konsekvenser finns att hämta: barnetsbastaframst.se/nyheter/57

SEF, Sveriges Ensamkommandes Förening i Malmö, har en egen facebook sida. www.facebook.com/SefMalmo

Frågor att fundera kring

På EXPO:s hemsida kan man läsa:

Assimilation och Integration används ofta i liknande sammanhang, men är två helt olika saker. Medan integration betyder att man anpassar sig till varandra, och två eller flera grupper försöker respektera varandra i ett samhälle eller i en ny grupp, så betyder assimilation istället att endast en grupp ändrar på sig och blir precis som alla andra i det nya samhället eller i den nya gruppen.

- + Herr Durand som arbetar på Byrån för utlänningsförvaltning håller hårt på ordning och regler, medan fru Månsson önskar lagar som präglas av empati. Vad är för- och nackdelarna med de olika förhållningssätten?
- + Varför försöker herr Durand dölja att han inte är någon riktig hjälte?
- + Hur påverkar herr Durands egen bakgrund som invandrare hans inställning till invandring?
- + Pierrette och Jacquot försöker i pjäsen att anpassa sig, integreras, till skillnad mot att assimileras, ge upp sin egen kultur och tradition. Hur gör de det och varför?

PEDAGOGISKA INFALLSVINKLAR

Hur kan materialet i Pierrette och Jacquot användas i undervisningen? Nedan finns en lista med förslag på vilka punkter i Läroplan 11 som kan användas. (Stort tack till Ingela Hansson på Segevångsskolan)

2.1 Normer och värden

Mål:

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

3.8 Kursplaner i musik

I årskurs 4–6:

- Sång, melodispel och ackompanjemang i ensembleform i olika genrer.
- Imitation och improvisation med röst och instrument, rytmer och toner.
- Musikframföranden.
- Rösten som instrument för olika vokala uttryck, till exempel sång, jolk och rap.
- Ackord- och melodiinstrument, bas och slagverk för melodi- och rytmspel eller för ackompanjemang.
- Musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika estetiska uttryck kan samspela.
- Indelningen i stråk-, blås-, sträng-, tangent- och slagverksinstrument.
- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika kulturer och deras musikaliska karaktärsdrag.

3.14 Kursplaner i religionskunskap

I årskurs 4–6 :

Etik

- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

3.15 Samhällskunskap

I årskurs 4–6

Individer och gemenskaper

- Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Rättigheter och rättsskipning

- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

FAKTA OM FÖRESTÄLLNINGEN

Pierrette & Jacquot

Uruppförande 13 Oktober 1876 på Bouffes-Parisiens, Salle Choiseul, Paris

Premiär 8 mars 2014, spelas till 5 april 2014

Spelpats Verkstan, Malmö Opera

Längd ca 50 min

Musik Jacques Offenbach, samt musik från ”Comedian Harmonists” repertoar

Libretto Jules Noriac och Philippe Gille

Musikalisk bearbetning Jonas Forssell

Svensk dialog och dramaturgisk bearbetning Dan Turdén

– efter en översättning av Vanja Hamidi Isacson

Svenska sångtexter Dan Turdén och Jonas Forssell

Scenografi & kostym Nina Fransson

Rörelseinstruktör Sara Ekman

Ljus Ilkka Häikiö

Regi Dan Turdén

I ROLLERNA

Pierrette Natalie Hernborg

Jacquot Leif Aruhn Solén

Herr Durand Johan Hallsten

Fru Månsson Miriam Treichl

ORKESTER

Sopransaxofon Charlotte H Andersson

Altsaxofon Stefan Baur

Tenorsaxofon Anders Banke

Barytonsaxofon Maret Petersen

Slagverk Anna-Karin Henrell

Tenorsaxofon Ola Denward – alternerande

Tenorsaxofon / altsaxofon Jeanette Balland – alternerande

MALMÖ OPERA

www.malmoopera.se